

LEREN LEREN

Het is leuk
om dingen niet
te kunnen,
want dan
kun je iets nieuws
leren.

Sondervick College

2024-2025

Leerlingenboekje

Les 1. Wat is leren leren en hoe doe je dat? 4

Les 2. Tips voor het maken van huiswerk 7

Les 3. Plannen 12

Les 4. Woordjes en begrippen leren 18

Les 5. Slim teksten lezen en leren 25

Les 6. Samenvatten 32

Les 7. Leren: leuk en belangrijk? (+ motivatietips) 37

Bijlage: Wat kun je toepassen? 43

LES 1. WAT IS LEREN LEREN EN HOE DOE JIJ DAT?

Leren leren is een cursus die, zoals je waarschijnlijk al had verwacht, jou gaat leren om te leren. Er zijn verschillende manieren om te leren. De ene manier past goed bij jou, maar bij je buurman past een andere manier misschien beter. Soms leer je al een tijdje op een bepaalde manier die niet werkt. Door middel van deze training kun je erachter komen welke manier wel werkt voor jou.

Natuurlijk kunnen wij je leren leren in het algemeen, maar jouw docenten zijn de specialisten voor hun vak. Gedurende de training leren leren zul je ook tijdens andere lessen tips krijgen over hoe je moet leren voor welk vak. Achter in dit boekje kun je die tips noteren. Zorg dat je het leren leren boekje dus snel kunt vinden op je computer of in je tas.

Ben je er klaar voor? Dan gaan we nu leren leren!

Heel veel succes!

INTRODUCTIE/VOORSTELRONDE

Vertel je naam, je klas, je leeftijd en iets wat echt iets over jou zegt en leer zo de rest van de groep beter kennen.

OPDRACHT 1. ALLEREEST WILLEN WE WETEN HOE JIJ OP DIT MOMENT LEERT. LEES DAAROM DE VOLGENDE STELLINGEN GOED EN KRUIS AAN WAT OP JOU VAN TOEPASSING IS:

- Ik maak mijn huiswerk op dag dat ik het op krijg
- Ik maak mijn huiswerk op de dag voordat ik het af moet hebben
- Ik kijk op school wat ik die dag aan huiswerk moet doen en wanneer ik het beste kan beginnen
- Ik kijk meteen wat ik moet doen voor school als ik thuis kom
- Ik kijk pas wat ik moet doen voor school als ik allerlei leuke dingen voor mezelf heb gedaan
- Ik begin meteen wanneer ik thuiskom, nadat ik iets gegeten en gedronken heb
- Ik begin nadat ik na schooltijd eerst buiten ben geweest en beweging heb gehad
- Ik begin nadat ik me thuis eerst een tijdje ontspannen heb

- Ik begin nadat ik thuis eerst eventjes geslapen heb
- Ik begin wanneer ik fit en helder ben
- Ik begin met de vervelendste vakken
- Ik begin met de leukste vakken
- Ik begin met leerwerk
- Ik begin met maakwerk
- Ik maak mijn huiswerk alleen op mijn kamer
- Ik maak mijn huiswerk in een rustige en gezellige omgeving
- Ik maak mijn huiswerk ergens waar ik niet afgeleid word
- Ik maak mijn huiswerk in een kamer waar ik tussendoor even tv kan kijken of muziek kan luisteren
- Ik maak mijn huiswerk met een computer in de buurt waarop ik dingen kan uittypen, samenvattingen maken, etc.
- Ik maak mijn huiswerk ergens waar ik tussendoor even naar buiten kan
- Ik maak mijn huiswerk in een kamer met veel frisse lucht
- Ik maak mijn huiswerk in de zomer buiten als het niet te warm of te koud is
- Ik maak mijn huiswerk in een kamer waar de temperatuur precies goed is
- Ik maak mijn huiswerk in een kamer waar alles wat ik nodig heb bij de hand is (pen, papier, etc.)
- Ik maak mijn huiswerk als er zachte muziek op de achtergrond speelt
- Ik maak mijn huiswerk als de tv zachtjes aanstaat
- Ik maak mijn huiswerk als de tv hard aanstaat
- Ik maak mijn huiswerk op een rustige plaats op school
- Ik maak mijn huiswerk zoveel mogelijk in tussenuren en pauzes op school
- Ik maak mijn huiswerk samen met mijn vrienden en vriendinnen op school
- Ik maak mijn huiswerk samen met mijn vrienden en vriendinnen thuis
- Ik maak mijn huiswerk samen met mijn vrienden en vriendinnen via social media
- Ik maak mijn huiswerk bijna nooit.
- Soms vergeet ik mijn huiswerk te maken.

OPDRACHT 2. BESPREEK IN EEN GROEPJE WAT JIJ HEBT AANGEKRUIST. ZIT ER VEEL VERSCHIL IN WAT JIJ EN JE GROEPGENOTEN HEBBEN AANGEKRUIST?

Zoals we hierboven al aangaven zijn er veel verschillende manieren om te leren én om huiswerk te maken. Sommige leerlingen vinden het fijn om achtergrond geluid te hebben bij het leren, andere leerlingen leren in stilte. Sommige leerlingen leren graag samen met anderen, andere leerlingen leren graag alleen. De ene manier is niet per se beter dan de andere manier. Dit is afhankelijk van wie je bent. Wel zijn er een aantal zaken die voor veel leerlingen helpen. Deze gaan we nu bespreken.

- Wat werkt voor jou en raad je anderen aan?
- Wat werkt voor jou totaal niet?

OPDRACHT 3. BESCHRIJF WAT JIJ GRAAG ZOU WILLEN OEFENEN TIJDENS DEZE TRAINING EN HOE JE DIT GAAT BEREIKEN:

Bespreek klassikaal wat iedereen zou willen oefenen.

Hoe wil je dit gaan bereiken tijdens de training?

LES 2. TIPS VOOR HET MAKEN VAN HUISWERK

Hieronder staan een aantal tips die het leren voor jou een stuk makkelijker en leuker kunnen maken. Schrijf in het vakje onder elke tips wat jij al doet tijdens jouw leermoment. Mis je soms iets in het rijtje? Bedenk jezelf hoe je dit kunt verbeteren.

1. Bepaal wanneer je begint aan je huiswerk

Probeer een vast programma in je hoofd te maken van je middag. Bijvoorbeeld: wat doe je als je thuiskomt? Ga je dan eerst wat drinken, eten of Netflixen? Ga je in de middag al huiswerk maken of pas 's avonds? Wanneer kun je je het beste concentreren? Moet je sporten op die dag? Beantwoord deze vragen en plan dan pas je middag in.

Wat doe je zelf al?

2. Maak een planning

Het is handig om een overzicht te hebben over de dingen die je nog moet doen. Dit overzicht kun je hebben door middel van een weekplanning. In deze planning kun je aangeven wanneer je aan welk vak gaat werken. Als je het maak- of leerwerk af hebt, kun je het afstrepen op een to do lijstje. **Weet jij hoe dit eruit ziet in de (plan) agenda?**

Wat doe je zelf al?

3. [Verdeel je huiswerk](#)

Vaak krijg je veel huiswerk op. Het is dan fijn om je huiswerk in verschillende groepen te verdelen. Maak bijvoorbeeld huiswerk dat je moeilijk vindt als eerste. Wissel maak- en leerwerk met elkaar af. Ga niet twee talen achter elkaar leren, zodat je geen woorden en zinnen door elkaar haalt.

Wat doe je zelf al?

4. [Maak je hoofd leeg](#)

Het helpt niet als je gaat leren terwijl je met je gedachten ergens anders bent. Probeer daarom eerst te ontspannen voordat je aan je huiswerk gaat. Wees wel consequent, als je té ontspannen bent, kan het ook gebeuren dat je geen zin meer hebt om aan het werk te gaan. Manieren om je hoofd leeg te maken zijn: een rondje wandelen, een boek lezen, sporten, etc.

Wat doe je zelf al?

5. [Bereid je goed voor](#)

Vorbereiding is alles! Ga in een rustige omgeving zitten met genoeg frisse lucht en daglicht. Muziek aan kan, maar kijk wel of je niet erg afgeleid raakt. Zet je mobiel uit en leg je laptop weg (behalve als je deze nodig hebt voor je huiswerk).

Wat doe je zelf al?

6. [Werk in een vaste volgorde](#)

Houd je aan de schema's die je gemaakt hebt. Vaak is huiswerk saai, maar je moet er toch doorheen.

Wat doe je zelf al?

7. [Maak je pauzes niet te lang](#)

Het nut van een pauze is om even op adem te komen, te ontspannen en daarna weer verder te gaan. Een effectieve pauze is nooit langer dan een kwartier! Hoe langer je je pauze maakt, hoe moeilijker het wordt om weer aan het werk te gaan. Doe niet iets in de pauze wat je moeilijk kan afsluiten, zoals een intensief spelletje of een film. Houd je pauze-bezigheden kort en ontspannend.

Wat doe je zelf al?

8. [Beloon jezelf na het werken](#)

Het helpt soms ook als je een leuk vooruitzicht hebt voor na het huiswerk. Denk hierbij aan bijvoorbeeld sporten, computeren, televisiekijken, met vrienden afspreken, etc. Belangrijk is dan wel dat je niet te laat aan je huiswerk begint, omdat je anders geen tijd meer hebt om je andere activiteiten te doen.

Wat doe je zelf al?

9. [Controleer met je agenda](#)

Als je je huiswerk hebt gedaan, is het handig om even te controleren met je agenda/magister of je nog dingen hebt openstaan.

Wat doe je zelf al?

10. [Herhaal je leerwerk](#)

Herhalen is het sleutelwoord! Leren is niet het één keer doorlezen van de stof. Als je je huiswerk goed doet, kan je je leerwerk ook goed leren. Het maken van je huiswerk is dus een eerste stap in het leerproces. Plan bijvoorbeeld twee dagen in de week extra tijd voor bepaalde vakken als je het lastig vindt.

Wat doe je zelf al?

LES 3. PLANNEN

Een geheugensteuntje!

Aan het begin van dit schooljaar heb je van je mentor een planner gekregen. In deze planner kun je je huiswerk en leerwerk plannen. Vandaag gaan we kijken hoe je dat ook alweer moest doen.

Plannen is iets wat we heel vaak doen. Wanneer we bijvoorbeeld naar de Efteling gaan, bedenken we ons wat we allemaal mee moeten nemen. We hebben brood nodig, fruit, snoep, kaartjes voor de Efteling, etc. Ook op school is plannen nodig en handig!

OPDRACHT 1. OCHTENDPLANNING

a. Beantwoord de volgende vragen.

Was je vanochtend op tijd op school? Kruis aan:

- Ja
- Nee

Moest je je vanochtend haasten? Kruis aan:

- Ja
- Nee

b. Bedenk hoe je ochtend verliep en schrijf dat op in het schema hieronder.

Wat heb je allemaal gedaan voordat je eerste les begon?

Hoeveel tijd kostte alles?

Begintijd	Wat heb je gedaan?	Hoe veel tijd kostte dat?

- c. Kijk goed naar jouw schema en bedenk drie dingen die je kunt doen om 's ochtend tijd te besparen. Als dat lukt, kun je namelijk een stuk langer in je bed blijven liggen.

Bijvoorbeeld: mijn tas 's avonds al inpakken in plaats van 's ochtends

- 1.
- 2.
- 3.

Zo, nu kun je misschien langer blijven liggen morgenvroeg! Als je je ochtendplanning maar goed plant!

Nu kunnen we gaan kijken hoe je plant op school. We gaan leren hoe je grote taken in stukken opdeelt en over meerdere dagen inplant. Dit is handig als je bijvoorbeeld een toets moet leren, want zo haal je met de minste moeite het beste resultaat!

OPDRACHT 2. DOE KLASSIKAAL DE VOLGENDE OEFENING

De docent leest steeds twee uitspraken voor. Past de eerste uitspraak het beste bij jou, dan ga je staan. Past de tweede uitspraak het beste bij jou, dan blijf je zitten. Vink jou keuze ook hieronder aan. Een aantal klasgenoten legt hun keuze uit.

Uitspraken voor de docent:

- Ik begin één middag van te voren met leren voor een toets.
- Ik verdeel het leren van een toets over meerdere dagen

- Ik leer een toets altijd in stukken, nooit in één keer achter elkaar.
- Als ik een toets leer, begin ik gewoon bij het begin en zie ik wel waar ik eindig.

- Met een werkstuk ben ik wel een paar dagen bezig.
- Een werkstuk schrijf ik in één middag

- Ik heb niet echt een plan als ik een toets leer.
- Ik maak vooraf een planning als ik een toets leer.

- Ik herhaal de leerstof voor een toets op verschillende manieren.
- Ik komt nooit toe aan het herhalen van de leerstof voor een toets.

- Ik ben gemotiveerd om tijd vrij te maken voor leren.
- Als ik moet gaan leren duurt het lang voordat ik daar zin in krijg.

OPDRACHT 3. WAT ZIJN DE STAPPEN VOOR PLANNEN?

Lees klassikaal de tips voor een goede planning:

- **Van groot naar klein:** eerst kijk je wat je in een langere periode moet doen (denk bijvoorbeeld aan een werkstuk, proefwerk of SO). Daarmee houd je het grote overzicht. Wanneer je de grote taken gepland hebt, begin je met het plannen van kleinere taken.
- **Je maakt de planning niet voor niets.** Dus kijk voordat je begint met het maken van huiswerk eerst wat je voor vandaag hebt gepland.
- Plan **moeilijke taken** op momenten dat jij het best kunt werken.
- Houd bij het maken van de weekplanning ook **rekening met andere wekelijkse verplichtingen** die je bent aangegaan, zoals bijbaantje, sport, hobby en afspraken die je al gemaakt hebt, etc.
- Houd bij het maken van de weekplanning **rekening met pauzes**. Ga bijvoorbeeld na een half uur geconcentreerd werken, 5-10 minuten gitaar spelen, thee drinken, computeren, naar buiten, etc. Ga geen serie of film starten! Dat werkt iets te enthousiast als beloning en dan wil je die hele film bingwatchen...
- Geef proefwerken en SO's **een opvallende kleur** in de weekplanning met een markeerstift. Bijv. So's oranje en proefwerken rood, huiswerk geel.
- **Wissel maak- en leerwerk af.**

Het stappenplan:

Neem een vak in je hoofd waar je komende dagen/weken een toets voor hebt. Beantwoord de volgende vragen:

1. [Vraag je af: Wat moet ik precies doen?](#)

Als je een toets hebt, wat moet je daar precies voor leren?

2. [Vraag je af: Wanneer moet de opdracht of taak af zijn?](#)

Wanneer heb je die toets? Of wanneer moet je je werkstuk inleveren?

Als je dat weet, weet je ook hoeveel tijd je nog hebt voor je klaar moet zijn.

3. [Vraag je af: Welke stappen moet ik zetten?](#)

Alle grote taken kun je het beste in stukken hakken. Doe elke dag een stuk. Dan blijft het leuk om te doen en haal je het beste resultaat.

4. [Vraag je af: Hoe veel tijd kost elke stap?](#)

Schat in hoeveel tijd elk onderdeel kost.

5. [Vraag je af: Wanneer moet ik dan beginnen?](#)

Reken terug vanaf het moment dat de opdracht af moet zijn. Dan weet je wanneer je moet beginnen. Bijvoorbeeld voor SO's moet je 3 dagen leren en voor proefwerken 5 dagen.

6. [Vraag je af: Is deze planning haalbaar?](#)

Zijn deze taken haalbaar in de beschikbare tijd? Dat wil zeggen, is het:

- Te doen? Houd in de planning rekening met trainingen, wedstrijden, bijbaan, bezoek aan oma, etc.
- Door jou uit te voeren? Je kunt 's avonds na 22.00 uur eigenlijk niet meer goed studeren, maar aan de hoeveelheid in de planning zie je dat je tot 23.00 uur bezig bent. Dat werkt niet en dan moet je de planning dus aanpassen

7. Schrijf je planning op, pak die planagenda erbij!

Schrijf voor die toets je planning op en houd daarbij rekening met de voorgaande stappen. In de planning schrijf je huiswerk op, op de dag dat je het gaat maken, niet op de dag dat het af moet zijn! Als je iets gedaan hebt, streep het door/vink het af. Dat geeft een lekker gevoel!

OPDRACHT 4: BESPREEK DE PLANNING VAN DE DOCENT KLASSIKAAL, ZIET JOUW PLANNING ER OOK ZO UIT? WAT DOE JIJ ANDERS OF JUIST HETZELFDE?

TIP: KIJK OP TIKTOK OP 'BIJLESBUDDY'S' → TIPS VOOR HET LEREN VOOR TOETSEN EN HET BIJHOUDEN VAN EEN AGENDA.

LES 4. WOORDJES EN BEGRIPPEN LEREN

Vorige week hebben we geleerd hoe je een planning moet maken. Het leuke van plannen is, dat dit altijd kan. Elke dag kun je de planning van school bijwerken. Doe je dat niet, dan is je planning niet meer betrouwbaar. Houd je planning dus zo veel mogelijk bij.

Vandaag gaan we het hebben over woordjes en begrippen leren. In de achterkant van je boekje staan alle tips, sites en filmpjes nog een keer op een rijtje!

OPDRACHT 1. WOORDJES EN BEGRIPPEN LEREN

Er zijn veel verschillende manieren om woordjes en begrippen te leren. Weet jij het verschil al tussen woordjes en begrippen? Met woordjes bedoelen we talen, zoals Nederlands, Engels, Frans en Duits. Met begrippen bedoelen we de woorden waarvan je de betekenis moet kennen bij bijvoorbeeld geschiedenis, aardrijkskunde of biologie (vulkaan, Prehistorie, cellen).

Hieronder bespreken we een aantal manieren om te leren. Maar eerst hebben we een aantal vragen voor je!

A. Kruis aan hoe jij woordjes leert

- Ik dek de woordjes af
 - Ik schrijf alle woordjes op
 - Ik leer met een website
 - Ik zeg de woordjes hardop
 - Ik hang de woordjes overal in huis op
 - Ik werk met kaartjes
 - Anders, namelijk
-

B. Kruis aan wanneer jij begint met woordjes leren

- De ochtend voor de toets
- De avond voor de toets
- Twee dagen voor de toets
- Drie tot zes dagen voor de toets
- Ongeveer een week voor de toets

- Ik begin eerder, namelijk
-

C. Kruis aan hoe jij begrippen leert:

- Ik dek de begrippen af
 - Ik schrijf alle begrippen op
 - Ik leer met een website
 - Ik zeg de begrippen hardop
 - Ik hang de begrippen overal in huis op
 - Ik werk met kaartjes
 - Anders, namelijk
-

D. Kruis aan wanneer jij begint met begrippen leren

- De ochtend voor de toets
 - De avond voor de toets
 - Twee dagen voor de toets
 - Drie tot zes dagen voor de toets
 - Ongeveer een week voor de toets
 - Ik begin eerder, namelijk
-

WOORDJES-LEERMETHODES:

DE KAARTJESMETHODE

- Je hebt een aantal kleine papieren kaartjes nodig. Dit kun je heel makkelijk maken door een aantal A4-vellen in kleinere stukken te knippen. Probeer de stukken wel ongeveer even groot te knippen.
- Op ieder kaartje schrijf je een woord in de taal die je moet leren.
- De Nederlandse vertaling van die woorden schrijf je op de achterkant van die kaartjes.

- Ga dan oefenen. Heb je een woord goed, leg het kaartje dan op de linker stapel. Is een woord fout, leg het kaartje dan op de rechter stapel. Wanneer je alle woordjes een keer hebt gehad, pak je het rechter stapeltje met woorden dat je de eerste keer niet wist. Wanneer je deze woorden nu wel weet, leg je het kaartje op de linker stapel. Weet je het woord niet, leg het kaartje dan weer op de rechterstapel. Ga zo door tot je alle kaartjes op de linker stapel hebt liggen.
- Schrijf de woorden in de vreemde taal ook op! De toets is vaak schriftelijk dus je zult de woorden moeten kunnen spellen.
- Wanneer je alle woorden kent, is het de zaak om de woorden te blijven herhalen.

DE AFDEKMETHODE

- In je taalboeken staan meestal woordjes in de vreemde taal met daarachter de woordjes in het Nederlands.
- Je legt je hand of een stuk papier op de Nederlandse woorden en probeert de vreemde woorden zelf te vertalen. Als je de woorden zo kent, draai je het om. Je legt dan je hand of een stuk papier op de vreemde woorden en probeert de Nederlandse woorden die je nog ziet, te vertalen in de vreemde taal.
- Schrijf de woorden in de vreemde taal ook op! De toets is vaak schriftelijk dus je zult de woorden moeten kunnen spellen.
- Wanneer je alle woorden kent, is het zaak om de woorden te blijven herhalen.

ZINNEN MAKEN MET DE WOORDJES OF BEGRIPPEN

Maak zinnen waarin je de woordjes gebruikt die je moet leren. Ook dit helpt om ze beter te onthouden. Voorbeeld van het begrip 'lava' en 'magma':

'Lava is het gesteente dat UIT de vulkaan komt, en magma zit nog IN de vulkaan'.

OVERHOREN DOOR EEN KLASGENOOT, VRIEND/VRIENDIN OF IEMAND THUIS

Je laat je overhoren door een klasgenoot, vriend/vriendin of iemand thuis. De persoon zegt een woord in het Nederlands en jij zegt het in de vreemde taal of andersom. Ook hierbij geldt: schrijf de woorden in de vreemde taal ook op! De toets is vaak schriftelijk dus je zult de woorden moeten kunnen spellen. En herhalen is weer het sleutelwoord!

OVERHOREN VIA SITES

Op je laptop vind je heel wat sites die je helpen om woordjes, grammatica en begrippen te oefenen, bijvoorbeeld:

www.wrts.nl: Verschillende woordjes leertechnieken. Maak een account aan als leerling, vul de gegevens in en gebruik het basispakket, dat is gratis (Frans, Duits en Engels).

www.Wozzel.nl: Verschillende woordjes leertechnieken. Maak een account aan als leerling, klik op woordjes leren of teksten leren en kies een onderwerp uit.

www.ikschrijfbeter.nl/oefenen-grammatica: Nederlandse grammatica leren.

www.engelsklaslokaal.nl/oefenen-met-grammatica: Engelse grammatica leren.

Vaak hoef je de woordjes die je moet leren niet eens in te tikken op de site, omdat de woordenlijsten van je lesboek er meestal al op staan. De meeste websites of apps bieden verschillende manieren aan om te oefenen, bijvoorbeeld als meerkeuzevragen, kaartjes, puzzel of toets. En als je een woord goed vertaalt krijg je vaak een complimentje. Woordjes leren wordt zo gemakkelijker en leuker!

BEGRIPPEN, WOORDEN, CIJFERS LEREN VIA YOUTUBE

- Jortgeschiedenis: Uitleg van de tijdvakken, tijdlijnen en belangrijke personages. Kijk goed naar voor welk niveau de filmpjes zijn! Handig voor eindexamens.
- Kimberley Springer-Vonk: Aardrijkskunde uitleg over verschillende onderwerpen en begrippen.
- Biologie met Joost: Filmpjes over de inhoud van de biologielessen.
- Cijfers Frans leren met het nummer: 'Franse Nummers van 1 tot 20'.

DE FLAPMETHODE

- De flapmethode is vooral bedoeld wanneer je moeite hebt met het schrijven van de te leren woorden.
- Leg een A4 in de breedte voor je neer. Vouw het blad dubbel en vouw deze vervolgens weer terug. Vouw aan allebei de kanten 1/4e naar binnen en vouw deze vervolgens weer terug. Nummer de delen zoals hieronder aangegeven en noteer bovenaan elke kolom welke taal er in deze kolom komt te staan.

Eén kant op leren (bijv. Nederlands – Engels):

Voorkant:

Nederlands	Engels		Engels
1	2		4

Achterkant:

	Engels		
	3		

- 1) Schrijf de Nederlandse woorden op in kolom 1 en schrijf uit je hoofd de vertaling van deze woorden op in kolom 2. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden. Zet een kruisje voor het Nederlandse woord als je de vertaling niet wist of fout had en verbeter deze woorden.
- 2) Leg kolom 3 naast kolom 1 (blad dubbelvouwen en 1/4^e terugvouwen) en vertaal nu alleen de aangekruiste woorden in kolom 3. Kruis weer aan in kolom 1 als je de vertaling niet wist of fout had en verbeter dit in kolom 3.
- 3) Leg kolom 4 naast kolom 1 (1/4^e dubbelvouwen en nogmaals 1/4^e dubbelvouwen) en vertaal nu alleen de aangekruiste woorden in kolom 4.

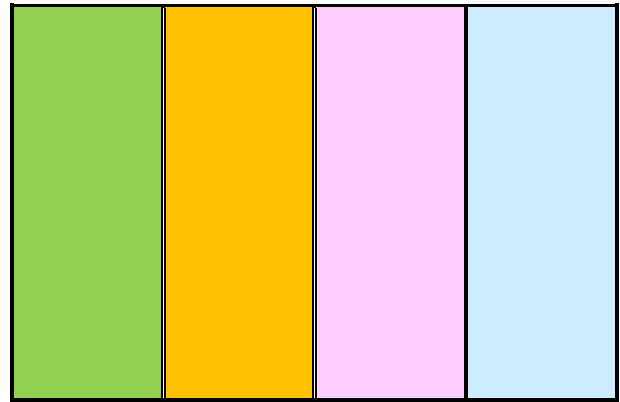
Twee kanten op leren (bijv. Nederlands – Engels en Engels – Nederlands):

Voorkant:

Engels	Nederlands	Engels	Nederlands
1	2	3	4

Achterkant:

Engels	Nederlands	Engels	Nederlands
5	6	7	8

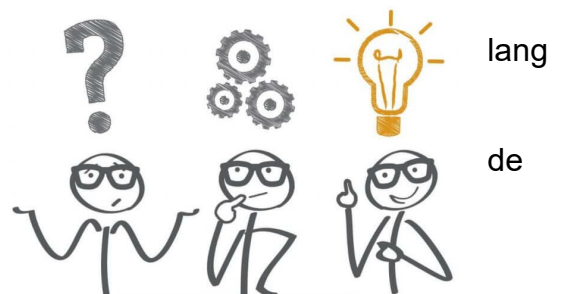
- 1) Vouw kolom 1 en 4 naar binnen. Schrijf de Nederlandse woorden op in kolom 8 en schrijf uit je hoofd de vertaling van deze woorden op in kolom 5. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.
- 2) Vouw kolom 5 naar buiten en kolom 4 naar achteren en schrijf de vertaling van de woorden in kolom 3. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.
- 3) Vouw kolom 8 naar buiten en kolom 1 naar achteren en schrijf de vertaling van de woorden in kolom 2. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.
- 4) Vouw kolom 1 naar voren en kolom 3 naar achteren en schrijf de vertaling van de woorden in kolom 1. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.
- 5) Draai het blad om zodat je kolom 3 en 4 naast elkaar hebt liggen en schrijf de vertaling van de woorden op in kolom 4. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.
- 6) Vouw het blad de andere kant op zodat je kolom 5 en 6 naast elkaar hebt liggen en schrijf de vertaling van de woorden op in kolom 6. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.
- 7) Draai het blad om zodat je kolom 7 en 8 naast elkaar hebt liggen en schrijf de vertaling van de woorden op in kolom 7. Controleer met behulp van je boek jouw antwoorden.

BEGRIPPEN LEREN

Voor het leren van begrippen kun je dezelfde methodes gebruiken als het leren van woordjes.

Als je het begrip niet begrijpt, kost het veel meer tijd en moeite om de betekenis uit je hoofd te leren. Wanneer je een begrip niet begrijpt, volg dan de volgende stappen:

1. **Opbouw: hoe is het woord opgebouwd?**
'Prehistorie' → pre en historie, zal wel iets met geleden te maken hebben...
2. **Betekenis: wat is de definitie of betekenis van het woord?** 'Prehistorie: 'voorgeschiedenis, de tijd van jagers en verzamelaars'.
3. **Voorkennis activeren: wat weet je er al van?**
Speren maken van steen, jagen, hutjes bouwen?

OPDRACHT 4. AAN DE SLAG MET DE METHODES

Pak je tekstboek voor het vak Engels, Frans of Duits. Welk vak en welke woordjes spreek je samen met de klas af. Pak bij voorkeur een woordenlijst met woordjes waar je binnenkort een toets voor hebt. Kies een methode die we net besproken hebben en ga met één van deze methodes aan de slag.

OPDRACHT 5. KLAAR MET WOORDJES LEREN? TIJD VOOR EEN KLEINE OVERHORING. OVERHOOR DE WOORDJES SAMEN MET JOUW BUURMAN!

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

OPDRACHT 6. REFLECTIE

Welke methode heb je zojuist gebruikt?

Hoe beviel deze methode?

Denk je dat je deze methode vaker gaat gebruiken?

LES 5. SLIM TEKSTEN LEZEN EN LEREN

Vandaag leer je hoe je echt begrijpt wat je leest én hoe je op een slimme manier kan lezen. Dat is handig, want als je een tekst goed begrijpt, kun je hem makkelijker leren. Je krijgt namelijk op de middelbare school veel lange teksten te lezen, dus het is belangrijk dat je jezelf goed voorbereid!

OPDRACHT 1. SNEL KIJKEN

- a. Kijk op het teken van de docent 5 seconden naar de tekst 1 hieronder. Ga daarna door naar opdracht 1b.
- b. Beantwoord de volgende vragen. Hoe heb jij naar de tekst gekeken? Kruis alles aan wat jij hebt gedaan.
 - Ik ben begonnen met de tekst lezen
 - Ik heb naar de titel gekeken
 - Ik heb naar de tussenkopjes gekeken
 - Ik heb naar de plaatjes gekeken
 - Ik heb de eerste en laatste zin gelezen
 - Ik heb iets anders gedaan, namelijk

Waar denk jij dat deze tekst over gaat? Schrijf dat in één zin op.

TEKST 1:

Inleiding: De Overweldigende Schoonheid van de Atlantische Oceaan

*De Atlantische Oceaan, een uitgestrekte watermassa die de aarde doorkruist, heeft eeuwenlang de verbeelding van mensen gevangen met zijn indrukwekkende omvang en mysterieuze diepten. In deze verkenning duiken we dieper in de fascinerende kenmerken van de Atlantische Oceaan, van zijn geologische oorsprong tot de rijke **biodiversiteit** die het herbergt.*

De Atlantische Oceaan ontstond miljoenen jaren geleden als gevolg van het uiteenvallen van het supercontinent Pangea. Dit geologische proces creëerde een enorme breuklijn in de aardkorst, waardoor de oceaan kon ontstaan. De oceaan wordt tegenwoordig gekenmerkt door zijn twee belangrijkste delen: de Noord-Atlantische Oceaan en de Zuid-Atlantische Oceaan.

Diepgaand begrip van de Atlantische Oceaan vereist kennis van zijn complexe stromingen, temperatuurvariëaties en zoutgehalte. De **Golfstroom**, bijvoorbeeld, oefent aanzienlijke invloed uit op het klimaat langs de omliggende kusten. Bovendien creëren de verschillen in zoutgehalte en temperatuurlagen een unieke omgeving die van invloed is op het zeeleven.

De Atlantische Oceaan herbergt een overvloed aan flora en fauna die cruciaal zijn voor het mondiale ecosysteem. Koraalriffen in de Caribische Zee, bijvoorbeeld, bieden een thuis voor diverse zeedieren, terwijl de migratie van walvissen door de oceaan een buitengewoon schouwspel is. Drie opvallende diersoorten in dit ecosysteem zijn de bulrugwalvis, de blauwe vinvis en de zeeschildpad. Helaas staat de Atlantische Oceaan tegenwoordig ook bloot aan verschillende bedreigingen als gevolg van menselijke activiteiten. **Overbevissing**, klimaatverandering en vervuiling hebben geleid tot zorgen over de duurzaamheid van het oceaanmilieu. Het is van vitaal belang dat we streven naar oplossingen om de gezondheid van de Atlantische Oceaan te behouden en te herstellen.

Besluit: Een Oproep tot Bewustzijn en Bescherming

In conclusie, de Atlantische Oceaan blijft een intrigerende en belangrijke component van onze planeet. Vanuit geologisch oogpunt tot de diverse ecosystemen die het herbergt, biedt de oceaan een schat aan informatie en mogelijkheden voor wetenschappelijke ontdekkingen. Het is onze collectieve verantwoordelijkheid om deze natuurlijke pracht te koesteren en te beschermen voor de generaties die volgen.

Dikgedrukte woorden:

1. **Biodiversiteit**
2. **Golfstroom**
3. **Overbevissing**

OPDRACHT 2. LEES HET STAPPENPLAN SLIM TEKSTEN LEZEN

Stap 1: Voorbereiden

- Bestudeer de inhoudsopgave
- Scan de tekst voordat je gaat lezen:
 - o Titels en tussenkopjes
 - o Inleiding
 - o Plaatjes
 - o Schema's
 - o Dikgedrukte/onderstreepte woorden
 - o Eerst en laatste zin van een alinea

Stap 2: Lezen

Er zijn manieren waarop je beter/sneller kunt lezen, namelijk:

- *Doel stellen*: zorg dat je weet tot waar je gaat lezen, kleine realistische doelen bereiken motiveert.
- *Lezen*: Lees in stukken van 10 à 20 minuten.
- *Aanwijzen*: Gebruik een pen om de tekst te lezen zoals je dat vroeger met je vinger deed. Dit zorgt ervoor dat je ogen niet terugspringen als je aan het lezen bent.
- *Ritme*: beweeg je pen met een vast ritme onder de woorden door. Wanneer dit goed gaat kan je het tempo langzaam verhogen.
- *Groeperen*: normaal gesproken lees je woord voor woord, maar het kan veel sneller door meerdere woorden in één oogopslag te lezen. Probeer dit eerst met twee woorden in een groepje en voer dat aantal op wanneer je het onder de knie hebt.
- *Aantekeningen*: onderstreep kernwoorden en gebruik symbolen, dat scheelt tijd bij het herhalen.

Stap 3: Herhalen

- Leg het aan iemand anders uit.
- Bedenk je eigen toets.
- Maak een tekening of strip.
- Maak een samenvatting.
- Maak een mind-map.
- Maak een quiz en oefen die met klasgenoten.
- Schrijf de belangrijkste woorden op en maak er tekeningetjes bij.
- Bedenk een ezelsbruggetje, metafoor of rebus.
- Tip: wanneer je iets gaat herhalen, doe dit dan uit je hoofd. Wanneer je het echt niet meer weet, kun je je boek erbij pakken om jezelf te controleren en aan te vullen. Bij je toets heb je je boek er ook niet bij!

OPDRACHT 3. TIP: EERSTE HULP BIJ MOEILIJKE WOORDEN

Kom je een woord tegen dat je niet kent? Geen paniek! Volg de aanwijzingen hieronder.

Begrijp je de tekst ook, zonder dat je weet wat het moeilijke woord betekent?

Ja

Nee

Nee: lees een stukje verder en terug. Misschien wordt de betekenis duidelijk.

Snap je nu wat het woord betekent?

Ja

Nee

Nee: probeer de betekenis van het woord te raden. Misschien ken je een deel van het woord wel.

Snap je nu wat het woord betekent?

Ja

Nee

Nee: zoek het woord op in het woordenboek of op internet.

Snap je nu wat het woord betekent?

Ja

Nee

Nee: vraag aan iemand in je omgeving om het woord uit te leggen. Bijvoorbeeld je docent, je klasgenoten of je ouders

OPDRACHT 2. SLIM TEKSTEN LEZEN

Bestudeer de tekst 'De Wonderlijke Wereld van Vulkanen' op de volgende pagina en beantwoord onderstaande vragen.

A) Heeft de tekst titels en tussenkopjes? Zo ja, wat is de titel en wat zijn de tussenkopjes?

Titel:

Tussenkopjes:

B) Wat kun je vertellen over de plaatjes in de tekst?

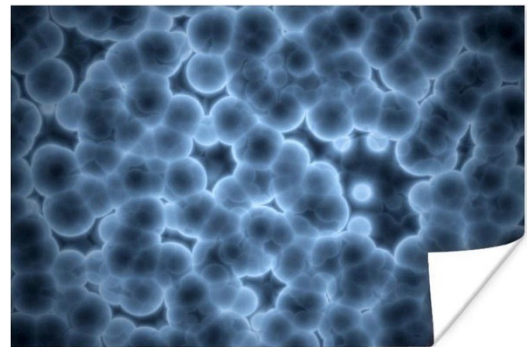
C) Staan er in de tekst (buiten de inleiding om) dikgedrukte/onderstreepte woorden? Zo ja, schrijf deze op.

D) De tekst is verdeeld in een aantal alinea's. Schrijf van elke alinea de eerste twee en de laatste twee woorden op. Voorbeeld: de eerste alinea loopt van: Vorig jaar ... Grand Prix. Doe hetzelfde voor de andere alinea's.

Wanneer je deze vragen hebt beantwoord ga je de tekst aandachtig lezen. Gebruik hierbij manieren waarop je beter/sneller kunt lezen, zoals doelen stellen, aanwijzen, ritme gebruiken, groeperen en aantekeningen maken.

TEKST 2: BIOLOGIE

Titel: "De Intrigerende Microkosmos van het Menselijk Lichaam"

Ons lichaam, een complexe verzameling van cellen, weefsels en organen, vormt de kern van biologisch onderzoek. In deze verkenning duiken we dieper in de intrigerende microkosmos van het menselijk lichaam, van de samenstelling op cellulair niveau tot de fascinerende processen die ons in leven houden.

De bouwstenen van het menselijk lichaam liggen verscholen in de kleinste eenheden van het leven: de cellen. Deze microscopisch kleine structuren, met hun membranen, **organellen** en genetisch materiaal, vormen de basis van alles wat ons lichaam doet en is. Het begrijpen van celstructuur opent de deur naar inzichten in gezondheid, ziekte en het voortbestaan van het organisme.

Dieper in de kern van cellen bevindt zich de blauwdruk van het leven: het DNA. Dit complexe molecuul bevat genetische informatie die bepaalt hoe ons lichaam zich ontwikkelt, functioneert en herstelt. Genetische variatie speelt een sleutelrol in de menselijke diversiteit en beïnvloedt ook de vatbaarheid voor bepaalde aandoeningen.

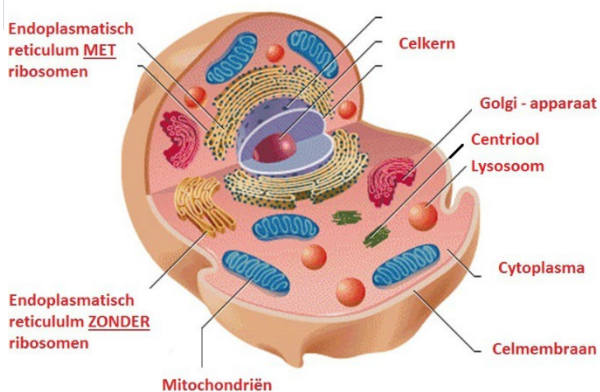
Ons lichaam herbergt een verfijnd verdedigingssysteem, bekend als het **immuunsysteem**, dat ons beschermt tegen schadelijke indringers zoals bacteriën, virussen en schimmels. Witte bloedcellen, antilichamen en immuunresponsen vormen een complex netwerk dat cruciaal is voor onze gezondheid. Een beter begrip van het immuunsysteem opent wegen naar de ontwikkeling van vaccins en behandelingen.

Het **endocriene** systeem, bestaande uit klieren die hormonen produceren, fungeert als de regisseur van het lichaam. Hormonen sturen signalen naar organen en weefsels, reguleren processen zoals groei, metabolisme en voortplanting. Disbalans in hormonale niveaus kan leiden tot verschillende gezondheidsproblemen en vraagt om een nauwgezette benadering in de medische wetenschap.

Celdivisie is een essentieel aspect van het menselijk leven, zowel tijdens de ontwikkeling als in het dagelijkse herstel van weefsels. **Mitose** en meiose, de twee belangrijkste vormen van celdivisie, dragen bij aan groei, reparatie en voortplanting. Een goed begrip van deze processen is van groot belang in het kader van regeneratieve geneeskunde en kankeronderzoek.

Besluit: De Verwevenheid van Leven op Microscopisch Niveau

In conclusie onthult de verkenning van de microkosmos van het menselijk lichaam een wereld vol complexiteit en wonder. Van de celstructuren tot de genetische code en de choreografie van het immuunsysteem, ons begrip van de biologie op microscopisch niveau verdiept voortdurend. Het is deze diepgang die ons in staat stelt niet alleen te begrijpen hoe ons lichaam functioneert, maar ook om nieuwe wegen te vinden naar genezing en welzijn.

Dikgedrukte woorden:

1. **Organellen**
2. **Immuunsysteem**
3. **Endocriene**
4. **Mitose**

OPDRACHT 2. HET STAPPENPLAN SAMENVATTEN

Stap 1: Voorbereiden

- Bestudeer de inhoudsopgave
- Scan de tekst voordat je gaat lezen:
 - o Titels en tussenkopjes
 - o Inleiding
 - o Plaatjes
 - o Schema's
 - o Dikgedrukte/onderstreepte woorden
 - o Eerst en laatste zin van een alinea

Stap 2: Lezen

Er zijn manieren waarop je beter/sneller kunt lezen, namelijk:

- *Doel stellen*: zorg dat je weet tot waar je gaat lezen, kleine realistische doelen bereiken motiveert.
- *Lezen*: Lees in stukken van 10 à 20 minuten.
- *Aanwijzen*: Gebruik een pen om de tekst te lezen zoals je dat vroeger met je vinger deed. Dit zorgt ervoor dat je ogen niet terugspringen als je aan het lezen bent.
- *Ritme gebruiken*: beweeg je pen met een vast ritme onder de woorden door. Wanneer dit goed gaat kan je het tempo langzaam verhogen.
- *Groeperen*: normaal gesproken lees je woord voor woord, maar het kan veel sneller door meerdere woorden in één oogopslag te lezen. Probeer dit eerst met twee woorden in een groepje en voer dat aantal op wanneer je het onder de knie hebt.
- *Aantekeningen*: onderstreep kernwoorden en gebruik symbolen, dat scheelt tijd bij het herhalen.

Stap 3: Samenvatten

- Schrijf uit elke alinea in 1 of 2 zinnen de kern van de alinea op.
- Vaak zijn de eerste twee zinnen en de laatste zin uit een alinea erg belangrijk.
- Wanneer je de kern van elke alinea weet, is het belangrijk om erachter te komen wat de kern van de tekst is.
- Als je een samenvatting moet leren, schrijf hem dan vooral overzichtelijk en/of in punten op.
- Met een markeerstift kan je de belangrijkste begrippen nog extra aandacht geven.
- Na het maken van de samenvatting lees je de tekst in je boek nog een keer helemaal door en controleer je of je niets belangrijks mist in je samenvatting.
- Vergeet niet om figuren en tekeningen in je boek ook mee te nemen in je samenvatting.

Zoals je ziet zijn stap 1 en 2 hetzelfde als de stappen bij 'slim teksten lezen'. Stap drie is anders en dan gaat het echt om samenvatten. Deze stap kun je ook vervangen door mindmappen. Hieronder zie je wat mindmappen is.

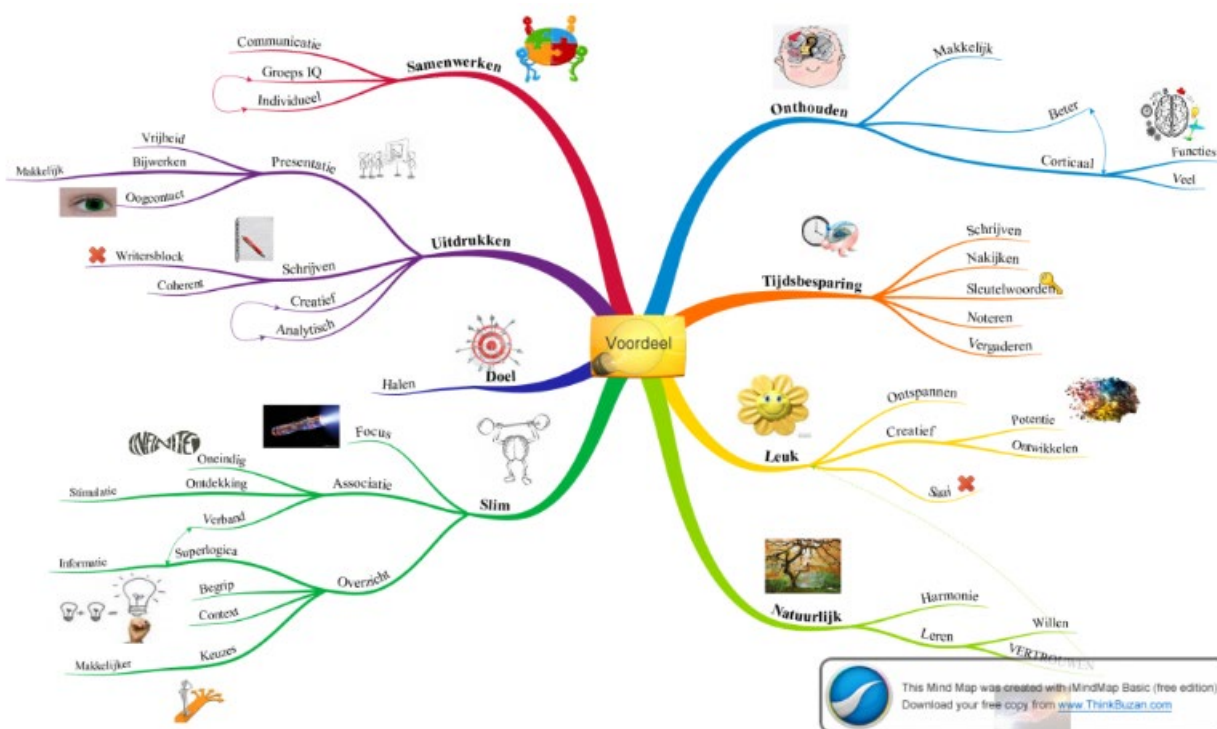
Stap 4: Mindmappen

Regels van het mindmappen:

- Het onderwerp staat in het midden.
- Het onderwerp is opgesplitst in een aantal sub-onderwerpen.
- Je leest vanaf één uur met de klok mee en van binnen naar buiten.
- Elk sub-onderwerp staat op een andere tak en heeft een andere kleur.
- Elke tak splitst zich steeds verder uit in details.
- Een tak begint dik en eindigt dunner.
- Op elke lijn staat één kernwoord.
- Er staan zoveel mogelijk symbolen en tekeningen bij de kernwoorden.
- De woorden staan horizontaal en boven de lijn.
- Stippellijnen geven de verbanden tussen takken aan.
- Gebruik voor elke begin tak (vanaf het onderwerp) een andere kleur.
- Maak gebruik van tekeningen.

Hieronder zie je twee voorbeelden van een mindmap

Voorbeelden van een mindmap:

OPDRACHT 3. SAMENVATTEN

Kijk naar de tekst van les 5 over de vulkanen. In het werkblad dat je vorige week hebt gemaakt heb je de eerste stap van het samenvatten, namelijk het voorbereiden, al doorlopen. Nu gaan we naar stap 2 en 3 kijken.

- Kijk naar de antwoorden van het werkblad in het volgende hoofdstuk
- Lees de tekst "De wonderlijke wereld van Vulkanen"

- c. Vat de tekst samen door gebruik te maken van het stappenplan samenvatten STAP 3, bij opdracht 2.

- d. Bespreek de samenvatting klassikaal met de docent.

OPDRACHT 4. MINDMAPPEN

Zojuist heb je de tekst samengevat. Nu ga je de tekst samenvatten via een mindmap. Kijk naar de tips van mindmappen en ga aan de slag. Je krijgt een blaadje van de docent.

stap 1: schrijf het onderwerp in het midden en trek een cirkel eromheen.

Stap 2: Vind je terug in het stappenplan samenvatten in opdracht 2 van deze les.

LES 7. LEREN: LEUK EN BELANGRIJK?

De afgelopen lessen hebben we gekeken naar verschillende leermethodes. Nu willen we gaan kijken naar je motivatie. Vind jij school leuk of niet? Hoe kun je je motivatie vinden? Hier gaan we vandaag samen naar kijken.

OPDRACHT 1. SCHOOL LEUK OF NIET?

Ik vind leren op school leuk omdat:

- Ik geen moeite hoeft te doen om redelijke of goede cijfers te halen.
- Ik redelijke of goede cijfers haal, ook al moet ik me daar soms flink voor inspannen.
- Ik een goed gevoel krijg als ik een voldoende of een goed cijfer haal.
- Ik een prettig gevoel krijg als ik iets goed doe of kan.
- Ik aan anderen kan laten zien dat ik iets goed kan.
- Ik gewaardeerd word door leraren als ik goede cijfers haal.
- Ik gewaardeerd word door klasgenoten als ik goede cijfers haal.
- Ik graag nieuwe dingen te weten wil komen.
- Ik door te leren steeds meer dingen ga begrijpen.
- Ik wil weten hoe de wereld, andere mensen en het leven in elkaar zit.
- Ik iets wil bereiken in mijn leven.
- Ik later het liefst de wereld een stukje beter zou willen maken met wat ik geleerd heb.
- Ik denk dat ik later andere mensen beter kan helpen als ik veel dingen weet.

Ik vind leren op school leuk maar:

- Ik doe vaak te weinig moeite om goede cijfers te halen.
- Ik vind dat het allemaal veel te langzaam gaat in de klas. Ik haal goede cijfers en leer veel sneller dan mijn klasgenoten en zit me daardoor vaak te vervelen.
- Ik wil me niet uitsloven omdat ik bang ben dat ze me uitschelden voor studiepiek, stuedje of nerd. Daardoor haal ik soms onvoldoendes.
- Het is niet cool bij ons in de klas om veel moeite te doen om iets goed te leren, dan lig je uit de groep.

Ik vind leren op school belangrijk omdat:

- Mijn ouders blij zijn als ik het goed doe op school.
- Ik door te leren mee kan praten over allerlei dingen.
- Ik niet wil dat anderen mij dom vinden.
- Ik niet minder wil zijn dan mijn broer(s) of zus(sen) die een diploma hebben.
- Ik later veel geld wil verdienen.
- Ik later voldoende geld wil verdienen om van te leven.
- Ik later zal moeten werken voor de kost. Daarom wil ik een opleiding doen die ik leuk vind zodat ik later een baan kan krijgen die ik leuk vind.
- Ik bang ben dat als ik geen diploma haal, ik later werk zal moeten doen wat ik niet leuk vind.

Ik vind leren op school niet leuk omdat:

- Ik veel moeite moet doen om iets in mijn hoofd te krijgen.
- Ik mijn aandacht vaak niet bij de les kan houden.
- Ik bang ben dat het me toch niet zal lukken om voldoende te halen.
- Ik moeite heb met leren en te weinig hulp krijg in de klas.
- Ik er niet goed tegen kan om lang stil te zitten.
- Ik er een hekel aan heb om lang binnen te zitten.
- Ik graag op mezelf ben en er niet van houd tussen veel mensen te zitten.
- Ik vind dat mijn klasgenoten veel te druk zijn.
- Ik het gevoel krijg dat leraren mij niet mogen.
- Ik het gevoel krijg dat de anderen in de klas mij niet mogen en dat ik er niet bij hoor.
- Ik geen zin heb moeite te doen om goede cijfers te halen.
- Ik vind dat ik geen diploma nodig heb.

Ik vind leren op school niet leuk maar:

- Ik haal zonder moeite goede cijfers.
- Ik probeer wel goede cijfers te halen.

- Ik zou het graag beter kunnen.
- Het lukt me misschien wel als ik meer hulp krijg.
- Ik zit er nu eenmaal en probeer daarom maar goede cijfers te halen.

Ik vind leren op school niet belangrijk omdat:

- Mijn ouders school niet belangrijk vinden.
- Mijn ouders ook geen diploma's hebben en toch leuk werk doen waar ze goed mee verdienen.
- Ik later toch in het bedrijf van mijn ouders ga werken.
- Ik het liefst met mijn handen wil werken en denk dat ik daar geen diploma's voor nodig heb.
- Ik later niet zo nodig veel geld hoeft te verdienen.
- Ik er geen behoefte aan heb om veel te weten.
- Ik denk dat ik me later best red zonder alles wat ik moet leren op school.

Besprek samen met de docent en de klas wat er in de klas is ingevuld.

OPDRACHT 2. KIJK TERUG NAAR WAT JE WILDE LEREN IN LES 1. HEB JIJ GEOEFEND? WAT HEB JE NOG MEER NODIG?

OPDRACHT 3. GEEF ELKAAR TIPS

Vind je leren NIET leuk?

Zoek dan twee klasgenoten die leren ook niet leuk vinden, bespreek samen de zinnen die je op de vorige bladzijden hebt aangekruist. Bedenk daarna met je groepje drie tips om leren leuker te maken.

De tips die wij bedacht hebben:

1. _____

2. _____

3. _____

Zoek daarna met jullie groepje een ander groepje dat leren WEL leuk vindt. Vraag ze welke drie tips zij jullie kunnen geven om leren leuker te maken.

De drie tips die wij gekregen hebben:

- _____

- _____

- _____

1

Vind je leren WEL leuk?

Zoek dan twee klasgenoten die leren ook leuk vinden, bespreek samen de zinnen die je op de vorige bladzijden hebt aangekruist. Bedenk daarna met je groepje drie tips om leren nog leuker te maken.

De tips die wij bedacht hebben:

4. _____

5. _____

De drie tips die wij gegeven hebben:

- _____

- _____

- _____

6.

o

2

OPDRACHT 4. LEES: TIPS, WAT ALS MOTIVATIE NIET LUKT?

1. Stel realistische doelen voor jezelf. Het behalen van kleine doelen kan ervoor zorgen dat je al meer gemotiveerd bent om door te gaan met leren. Voorbeeld:
 - a. Voor biologie moet ik hoofdstuk 3 over celdeling kennen, dat is super veel tekst en erg veel opdrachten. Ik zorg dat ik het hoofdstuk opdeel in drie delen. 'planten', 'dieren', 'microscoop'. Als ik het hoofdstuk van de dieren al ken, mag ik deze dus al afvinken in mijn agenda!
2. Maak een planning: Organiseer je studietijd met een planning. Dit zorgt ervoor dat je minder gestrest bent. Soms kan stress juist leiden tot motivatie om aan de slag te gaan, maar soms zorgt het er ook voor dat je juist meer afleiding nodig hebt! Denk dus goed na in een planning dat je genoeg rustmomenten inplant en je jezelf gemotiveerd houdt.
3. Varieer studiemethoden: Probeer verschillende studiemethoden uit, zoals mindmappen, samenvatten, woorden met kaartjes leren, maar ben vooral niet bang om eens Youtube uit te proberen voor samenvattingsvideo's. LET OP, in deze video's zit vaak niet alle lesstof, dus gebruik het meer als overhoring voor jezelf voor de toets in plaats van als leerstof.
4. Belonen: Beloon jezelf met het bereiken van een doel. Ga even buiten wandelen, pak een stuk chocola of knuffel je hond even.
5. Studiegroepen: Als het je niet lukt om gemotiveerd te blijven, werk samen met klasgenoten. Dit kan op school, thuis, via MS Teams, of via Whatsapp videobellen. Via Word kun je zelfs opmerkingen achterlaten in elkaars documenten als je een foutje ziet bij een ander, zo kun je elkaar nog eens verder helpen en wordt het leren een stuk gezelliger! Een opmerking kun je plaatsen door naast de tekst in Word op de rechtermuisknop te klikken en onderin 'opmerking toevoegen' aanklikken. Vraag van te voren wel even of diegene wel feedback van je wil en pas wel op dat het leren niet té gezellig wordt 😊.
6. Gebruik technologie: Zoals hierboven al benoemd staat, zorgen digitale tools en bronnen ervoor dat het leren interactiever gemaakt kan worden, zoals WRTS, of Slimstampen (zie bijlage voor meer sites en filmpjes).
7. Beweging tussendoor: Als je hele concentratie en motivatie foetsie is, ga dan even stretchen en staan, maak je hoofd leeg en begin na 15 minuten nog een keer.
8. Creeër een leuke studieplek: Gebruik goede verlichting; in het donker leren is niet goed voor je ogen met een felle laptop! En zet een warm theetje neer en ruim alles eerst op. Dan ben je ook minder snel afgeleid.
9. Wees positief: Als het even niet lukt met leren, dat kan natuurlijk gebeuren. Ben wel trots op jezelf dat je de motivatie hebt om van start te gaan. Er zijn meer leerlingen én volwassenen die leren moeilijk vinden!

10. Neem voldoende rust: Zorg dat je genoeg slaapt. Met een vermoeid hoofd gaat leren ook een stuk moeilijker.

WELKE TIPS GEBRUIK JIJ AL? BENOEM HET GETAL EN BESCHRIJF WAT JE DOET.

--

WELKE TIP VIND JIJ HET ALLER-BESTE EN ZOU JIJ IEDEREEN AANRADEN? KIES ER EENTJE UIT.

--

BIJLAGE. HANDIGE TIPS PER VAK

In dit hoofdstuk krijg je nog een aantal handige tips per vak. Natuurlijk staan hieronder niet alle tips. Vraag daarom aan je vakdocent welke tips zij nog hebben om hun vak beter te leren!

Aardrijkskunde

Leren voor een toets

- Zorg dat je regelmatig leert. Het is vaak veel en verschillende stof.
- Begin op tijd.
- Herhaal zo veel mogelijk.
- Leer de begrippenlijst van het desbetreffende hoofdstuk. Als er geen begrippenlijst is, zoek naar dikgedrukte woorden in de tekst.
- Filmpjes: Youtube: Kimberley Springer-Vonk, aardrijkskunde uitleg → uitleg over verschillende onderwerpen aardrijkskunde.

Topografie

- Leer deze uit je hoofd
- Start met leren direct nadat je topografie als huiswerk hebt opgekregen. Je hersenen hebben tijd nodig om zoveel verschillende plaatjes en namen te leren.
- Leer topografie een paar keer per dag kort en krachtig.
- Leer niet van een lijst maar van de kaart.
- Herhalen is belangrijk.
- Laat je overhoren door je ouders, vrienden of via deze site: [Topo Wereld - Train je brein met topografie! \(world-geography-games.com\)](http://www.world-geography-games.com)

Begrippen leren

1. Kun je het begrip in je eigen woorden uitleggen en schrijven?
2. Kun je concrete voorbeelden noemen die betrekking hebben op het begrip? Kijk hiervoor ook naar voorbeelden die in de les zijn gegeven of die in het boek staan.
3. Probeer de samenhang tussen de verschillende begrippen te creëren → lava, magma, vulkaan, aswolk

Extra oefenen

- [Www.wrts.nl](http://www.wrts.nl)
- <http://www.meestermichael.nl/digibord/bb%20aardrijkskunde.html>
- Youtube
 - Wigcher Verstraete 2 HV <https://www.youtube.com/user/wigcherverstraete/playlists>

- Andreas Boonstra <https://www.youtube.com/channel/UCwlvNwwY-WhCm2z4XLXhVBQ>
- Juf Kok <https://www.youtube.com/user/jufkok/>
- Meneer Wiersma https://www.youtube.com/channel/UC_ClewEjgckd83sDxCy1-gg

Biologie

Leren voor een toets

- Zorg dat je regelmatig leert. Verspreid de paragrafen over een aantal dagen, zodat je niet in één keer per hoofdstuk moet leren.
- Begin op tijd.
- Herhaal zo veel mogelijk.
- Maak je huiswerk en controleer de opgaven goed.
- Teken zoveel mogelijk uit, zoals het menselijk lichaam, celdeling, etc...
- Print eventueel plaatjes uit met daarin pijltjes wat alles betekent in het boek. Deze kan je dan op een post-it plakken, zonder dat je in je boek of schrift hoeft te schrijven.

Begrippen leren

1. Kun je het begrip in je eigen woorden uitleggen en schrijven?
2. Kun je concrete voorbeelden noemen die betrekking hebben op het begrip? Kijk hiervoor ook naar voorbeelden die in de les zijn gegeven of die in het boek staan.
3. Probeer de samenhang tussen de verschillende begrippen te creëren → 'celdeling, planten, zonlicht'

Extra oefenen

- www.wrts.nl
- Youtube:
 - Biologie met Joost: <https://www.youtube.com/user/jwmnl>
 - Juf Danielle: https://www.youtube.com/channel/UC9xl-7L_w9JFuzZ8RXloirg

Engels

- Grammatica → <https://engelsklaslokaal.nl/oefenen-met-grammatica/>
- 1. De regel wordt uitgelegd en die leer je te begrijpen.
- 2. Leer de regel herkennen; als je een tekst ziet dan moet je hem aan kunnen wijzen.
- 3. Leer de regel toepassen; daarvoor zijn de oefeningen in je werkboek bedoeld.
- 4. Bekijk de Help Desks in je tekstboek, daarin staat de grammatica uitgelegd.

Woordjes leren, zie de algemene tips voor woordjes leren in dit boekje

- Kaartjesmethode
- Afdekmethode
- Flapmethode
- Jezelf overhoren
- www.wrts.nl, www.Wozzel.nl of slimstampen

Extra oefenen

- www.engelsgemist.nl
- www.meestergijs.nl
- www.engelsacademie.nl

Frans/Duits

Grammatica

1. De regel wordt uitgelegd en die leer je te begrijpen.
2. Leer de regel herkennen; als je een tekst ziet dan moet je hem aan kunnen wijzen.
3. Leer de regel toepassen; daarvoor zijn de oefeningen in je werkboek bedoeld.

Woordjes leren, zie de algemene tips voor woordjes leren in dit boekje

- Kaartjesmethode
- Afdekmethode
- Flapmethode
- Jezelf overhoren
- www.wrts.nl of www.Wozzel.nl

Extra oefenen Frans:

- www.verbuga.eu
- Youtube
 - o Franse les Weijman: <https://www.youtube.com/user/FranseLesWeijman>
 - o Tineke Voerman: <https://www.youtube.com/user/Obliviona02>
 - o Omgaan met luistertoetsen: https://www.youtube.com/watch?v=YGTDQyCYw_k
 - o Filmmateriaal Grandes Lignes <https://www.youtube.com/watch?v=BaJLdQ9VUv4>
 - o Franse Les: <https://www.youtube.com/channel/UCvTcFhwn12vUfNhj3l1xGhw>
- Gebruik Slim Stampen (online overhoor methode van onze boeken)
- Beluister en spreek de woordjes/zinnen na via de online leeromgeving
- Maak een mindmap (een hoofdstuk wordt thematisch aangeboden) maar je kunt ook een mindmap maken met woordsoorten (alle werkwoorden, alle tijdsbepalingen, etc.)
- Maak oefeningen online nogmaals

- Zing mee met dit nummer:

Cijfers Frans leren:

Zoek dit filmpje op en zing mee (het helpt echt !!)

Geschiedenis

Leren voor een toets:

- Zorg dat je regelmatig leert. Verspreid de hoofdstukken en vink ze pas af als je elke paragraaf kent.
- Begin op tijd.
- Herhaal zo veel mogelijk.
- Zoek naar signaalwoorden in de tekst. Denk aan oorzaak en gevolg. 'Toen dit gebeurde, gebeurde dat'. → vb. Hitler werd de partijleider van de NSDAP (National Sozialistische Deutsche ArbeiterPartij), daarna volgde de Tweede Wereldoorlog met hem als leider van Duitsland.
- Maak een samenvatting en stuur de samenvatting eventueel naar je docent (of coach als je die een hebt) om na te kijken.
- Maak aantekeningen in de les en leer deze.

Begrippen leren

1. Kun je het begrip in je eigen woorden uitleggen en schrijven?
2. Kun je concrete voorbeelden noemen die betrekking hebben op het begrip? Kijk hiervoor ook naar voorbeelden die in de les zijn gegeven of die in het boek staan.
3. Probeer de samenhang tussen de verschillende begrippen te creëren → 'verdrag van Versailles, Hitler, Tweede Wereldoorlog'.

Extra oefenen

- Jortgeschiedenis: <https://www.youtube.com/channel/UCJZ5YSBIXTywVEtRmm0oJfQ>

Latijn

- Classica Nova (teksten bespreken) <https://www.youtube.com/user/ogradst>
- Taaltransfer voor grammatica: https://www.youtube.com/channel/UCztockVg9Qwg_U9ah5UU8eQ/search?query=latijn

Levensbeschouwing

- De onderwerpen in levensbeschouwing kunnen per hoofdstuk sterk van elkaar verschillen. Mocht je verschillende onderwerpen door elkaar heen moeten leren, zorg dan dat je eerst het eerste onderwerp afgerond hebt, voordat je aan de tweede begint.
- Maak een mindmap van de verschillende geloven wanneer je het lastig vindt om deze uit elkaar te houden. Gebruik hierbij tekeningen of plaatjes.

Muziek

- Volg de lessen goed. De docent geeft de meeste informatie in de lessen, dus maak indien nodig aantekeningen. Mocht je willen oefenen met de noten: [Noten oefenen - Muziek Leren Lezen](#)
- Doe goed je best om het liedje te volgen tijdens een praktische les. Als het niet lukt, geef dit aan bij de docent, die staat ervoor open om je te helpen.

Nederlands

Grammatica

1. Ken het stappenplan van ontleden uit je hoofd en de daarbij behorende regeltjes.
2. Werk per zin. Ga dus niet eerst bij alle zinnen alle pv's onderstrepen, want dan houd je je niet aan het stappenplan.
3. Ontleed met potlood en schrijf duidelijk.

Namen van zinsdelen staan BOVEN de zinsdelen (redkundig).

Namen van woordsoorten staan ONDER de woordjes (taalkundig).

Spelling

Leer de regeltjes en aantekeningen van de docent uit je hoofd en leer ze toepassen. Voor sommige woorden gelden namelijk uitzonderingen, zorg dat je dit kent!

Leren voor een toets:

- Maak oefeningen opnieuw en kijk in je huiswerkschrift of je antwoorden kloppen
- Leer van je fouten en zoek uit wat je denkfout is
- Lees de theorievakken in je boek

Extra oefenen

- www.jufmelis.nl
- www.cambiumned.nl
- Youtube: Arnoud Kuijpers: <https://www.youtube.com/user/MrArnoud18>

Wiskunde

Leren voor een toets

- Zorg dat je regelmatig leert.
- Begin op tijd.
- Herhaal zo veel mogelijk.
- Maak je huiswerk en controleer de opgaven goed.
- Theorievakken + oefenopgaven binnen die vakken uit de lesmethode bestuderen.
- A-opgaven (afsluitende opgaven) uit de lesmethode maken.
- Samenvatting uit de lesmethode bekijken.
- Diagnostische toets maken uit de lesmethode.
- Gemengde opgaven uit de lesmethode maken.

Proefwerk maken

- Geef altijd een berekening, begin met de formule als deze gebruikt wordt.
- Maak de tekeningen met potlood en liniaal.
- Zorg dat je je rekenmachine en geodriehoek bij je hebt, deze worden tijdens het proefwerk niet uitgeleend.
- Lees alle vragen op het laatst nog een keer door om te zien of je alle vragen beantwoord hebt. Let ook dan op de juiste eenheden.
- Zet belangrijke formules meteen op je proefwerkblaadje.

Extra oefenen

- www.meesterhenk.nl
- Youtube:
 - o Wiskunjeleren <https://www.youtube.com/channel/UCqzD2mgtJGrUsYD4n2peTWA>
 - o V.M.B.O Wiskunde <https://www.youtube.com/channel/UConmy3yl9xdzu8UdOzdx0pg>
 - o Math with Menno examentraining <https://www.youtube.com/c/mathwithmenno>

HANDIGE TIPS PER VAK:
